

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री गोपाल पराजुली
माननीय न्यायाधीश श्री देवेन्द्र गोपाल श्रेष्ठ
आदेश

०७०-WO-०२९१

मुद्दा: उत्प्रेषण समेत

स्याङ्जा जिल्ला खिलुङ्ग देउराली गा.वि.स. ७ चापटारी घरभई नेपाल सरकारको रा.प.द्वी.प्र.को प्रमुख जिल्ला अधिकारी पदबाट मिति २०७०।१।९ मा अवकाश प्राप्त ख्याम नारायण रेग्मीको नाती देवी प्रसाद रेग्मीको छोरा वर्ष ५८ को ईश्वरराज रेग्मी -----१

निवेदक
पक्ष

विरुद्ध

नेपाल सरकार सामान्य प्रशासन मन्त्रालय सिंहदरवार काठमाडौं -----१
निजामती कितावखाना हरिहरभवन ललितपुर -----१

विपक्षी
प्रत्यर्थी

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा ३२ र १०७(२) बमोजिम दायर भै निर्णयार्थ पेश हुन आएको प्रस्तुत निवेदनको संक्षिप्त तथ्य र ठहर यस प्रकार छ:-

म निजामती सेवा रा.प.तृ. प्रशासनको शाखा अधिकृत पदमा २०३५।९।११ मा अस्थायी नियुक्ति भई अस्थायी सेवा अवधिलाई अविच्छिन्न राखी सोही श्रेणी, सेवा र समुहमा मिति २०४२।३।२५ बाट स्थायी नियुक्ति भएकोमा हाल अनिवार्य अवकाश प्राप्त व्यक्ति

हुँ । निजामती किताब खानाको च.नं. ९१७।१८१५ मिति २०६९।२।२१ को पत्रबाट मलाई मुगु जिल्लाको प्र.जि.अ. मा कार्यरत रहँदा अनिवार्य अवकाशको जानकारी गराएको लगत्तै मैले जिल्ला प्रशासन कार्यालय मुगुको च.नं. ८७६ मिति २०६९।९।२२ को पत्रबाट अस्थायी सेवा अवधिलाई समेत गणना गरी निवृत्तभरण रकम निर्धारण गर्न निजामती किताबखानामा अनुरोध गरेको थिएँ । मैले जिल्ला प्रशासन कार्यालय मुस्ताङ्गबाट मिति २०७०।१।४ को अनिवार्य अवकाशको पत्र लिँदा अस्थायी सेवालाई गणना गरी निवृत्तभरण रकम निर्धारण गर्न निजामती किताबखानालाई पुनः अनुरोध गरिएको थिएँ । अवकाशको लामो समय वितिसक्दा पनि निजामती किताबखानाको मलाई निवृत्तिभरण अधिकार पत्र (पेन्सन पट्टा) नदिएपछि त्यहाँका महानिर्देशकलाई संबोधनगरी मेरो अस्थायी सेवाको गणना गरी निवृत्तभरण रकम निर्धारण गर्न मिति २०७०।२।२७ मा पुनः निवेदन दिएको थिएँ ।

तर विपक्षी निजामती किताबखानाले मिति २०७०।२।२८ प.स. २०६९।२०७० च.नं. ४५८७ को पत्रबाट मैले पाउनु पर्ने निवृत्तभरणको सम्बन्धमा तपाईंले मिति २०३५।९।११ देखि मिति २०४२।३।२४ सम्मको अस्थायी सेवा अवधि निवृत्तभरण प्रयोजनका लागि गणना गरी पाउँ भनी मिति २०७०।२।२७ मा निवेदन पेश गर्नु भएकोमा निजामती सेवा नियमावली २०५० को नियम १२३ को उपनियम १(ख) बमोजिम गणना गर्न मिल्ने नदेखिएको भनी जानकारी गराएको र म निवेदकले मिति २०७०।३।५ मा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयका सचिवज्यू समक्ष आफ्नो भएको व्यहोरा स्पष्ट पारी पुनः निवेदन गर्दा समेत निजामती किताबखानाले मिति २०७०।२।२८ को पत्रबाट गराएको जानकारीमा कुनै परिवर्तन गर्नुपर्ने नदेखिएको भनी मिति २०७०।५।३० मा मलाई जानकारी गराएको हुँदा विपक्षीको कार्यले म निवेदकलाई ज्यादै अन्याय गरेको हुँदा मेरो निम्न लिखित जिकीर सहित सम्मानित अदालतको शरणमा आएको छु ।

म निजामती सेवाको रा.प.तृ.साधारण तर्फको रिक्त पदमा मिति २०३५।९।११ मा नियमानुसार अस्थायी नियुक्त भई मिति २०४२।३।२५ बाट स्थायी सेवामा प्रचलित ऐन

कानून बमोजिम नियुक्त भएको थिएँ । मिति २०३५।९।११ देखि मिति २०४२।३।२४ सम्मको अस्थायी सेवा अवधि निजामती किताबखाना हरिहर भवन ललितपुरले जोडी सेवाको अविछिन्नताको अभिलेख राखेको कुरा उक्त किताबखानाकै च.नं.३८७४ मिति २०४२।८।४ को पत्रबाट मेरो पदस्थापन रहेको गृह मन्त्रालयमा पत्राचार गरी मलाई बोधार्थ समेत दिएकोले मेरो त्यस समयमानै जोडिई सकेको सेवा अवधिले निवृत्तभरण समेतमा सुविधा पाउने स्पष्ट छ ।

निवृत्तिभरण अवकास प्राप्त कर्मचारीको सम्पत्ति हो । सम्पत्ति सम्बन्धी हकको अपहरण भनेको जीवन सम्बन्धी हककै उल्लंघन हो । मेरो सम्पत्ति उपरको हक विपक्षी कार्यबाट सर्वथा हनन् भएको स्पष्ट छ ।

निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ५८ ले कर्मचारीको सेवा सर्तको उल्लेख गरेको छ । जसमा निजामती कर्मचारीलाई निजको नियुक्ति हुँदा तत्काल लागु रहेको तलब उपदान निवृत्तभरण र अन्य सुविधा सम्बन्धी सेवाको शर्तहरूमा निजको स्वीकृति वेगर निजलाई प्रतिकूल असर पर्ने गरी परिवर्तन गरिने छैन भनिएको छ । पछि हुने संशोधनले त्यस्तो संशोधन हुनु अगावै बहाल रहेको कुनै निजामती कर्मचारीको उपयुक्त सेवाका शर्तहरूमा कुनै प्रकारले प्रतिकूल असर पर्ने भएमा त्यस्तो संशोधित व्यवस्था बमोजिम गर्न मन्जुर गरेको लिखित स्वीकृति नभई त्यस्तो व्यवस्था निजको हकमा लागु हुने छैन भन्ने स्पष्ट व्यवस्था भएकोले मेरो सहमति बिना मेरो हक खोस्न मिल्ने हैन ।

निजामती सेवा ऐनको दफा ३७ ले सरकारी सेवा गरेको निजामती कर्मचारीले २० वर्ष वा सो भन्दा बढी सेवा गरेकोमा सेवा अवधि र आखिरी तलब रकमको आधारमा मासिक निवृत्तिभरण पाउने व्यवस्था गरेको छ । निजामती सेवा नियमावली, २०५० (दोस्रो संशोधन, २०५६) को नियम १२३ उपनियम १(ख) ले निवृत्तभरण प्रयोजनको निमित्त पहिले सरकारी सेवा र पदमा स्थायी नियुक्ति भई गरेको सेवा अवधि (बीचमा टुटेको भए टुटेको अवधि कटाई) र साधारण तर्फको पदमा १ वर्ष वा सो भन्दा बढी अवधि अस्थायी रूपमा गरेको

सेवा एवं विकास तर्फको पदमा मिति २०२६।८।११ भन्दा पहिले नियुक्त भई त्यस्तो पदमा गरेको सेवालाई अविच्छिन्न राखी स्थायी सेवामा आएको निजामती कर्मचारीको त्यस्तो साधारण तथा विकास तर्फको पदमा अस्थायी रुपमा गरेको सेवा अवधिलाई सोही नियमको (१) क १, २, ३, ४ बमोजिम गणना गर्ने व्यवस्था छ । यो नियमानवली प्रारम्भ हुँदाका बखत निजामती सेवामा कार्यरत रहेका निजामती सेवाका कर्मचारीले यो नियम प्रारम्भ भएका मितिले १ वर्ष भित्र र यो नियमावली प्रारम्भ भएपछि नियुक्ति भएका निजामती कर्मचारीले नियुक्ति पाएको मितिले १ वर्ष भित्र यस नियम बमोजिम सेवा अवधि जोडाई सकेको हुनु पर्दछ । उक्त अवधि भित्र सेवा अवधि नजोडाएमा त्यस्तो सेवा अवधि पछि जोडिने छैन भनी निजामती सेवा नियमावली, २०५० (दोस्रो संशोधन) द्वारा व्यवस्था गरिएकोमा मेरो २०४२ सालमा नै विगतमा गरेको अस्थायी सेवा अवधि जोडिई निजामती किताबखानामा अभिलेख कायम भै यस अनुसारको सुविधा पाउने हक कायम भै सकेको स्पष्ट ।

म साधारण तर्फको पदमा एक वर्ष भन्दा बढी (२०३५।९।११ बाट २०४२।३।२४ सम्म) अवधि गरेको अस्थायी सेवालाई अविच्छिन्न राखी मिति २०४२।३।२५ बाट सोही सेवा समुह र श्रेणी (रा.प.तृ.प्र.) को स्थायी सेवामा नियुक्ति भएको र निजामती किताबखाना हरिहरभवन ललितपुरले मेरो मिति २०३५।९।११ बाट मिति २०४२।३।२४ सम्मको अस्थायी सेवा अवधिलाई मिति २०४२।३।२५ बाट स्थायी सेवासँग जोडी अविच्छिन्नताको अभिलेख राखी च.नं. ३८७४ मिति २०४२।८।४ को पत्रबाट मेरो पदस्थापन रहेको गृह मन्त्रालयमा पत्राचार गरी मलाई बोधार्थ गरेको हुँदा माथी उल्लिखित ऐन नियम बमोजिम त्यस समयमा नै अविच्छिन्नता र निरन्तरता पाई सकेको हुँदा निवृत्तभरण निर्धारणमा सो अवधि थप गरी सुविधा पाउने मेरो हक मिति २०४२।३।२५ मा नै कायम भएको हो । मैले विगतमा नै प्राप्त गरेको सुविधालाई निजामती किताबखानाले हा २०७० सालमा आएर हटाउने र कटाउने गरेको कार्य कानूनी रुपमा त्रुटिपूर्ण र प्रकृतिक न्यायको सिद्धान्त विपरित छ ।

विशुद्ध प्रशासकीय निर्णयमा कुनै नागरिकको हक हितमा असर पर्नु हुँदैन असर पर्ने भएमा असर पर्ने व्यक्ति समेतलाई बुझी उसको कुरा सुनेर उसले पेश गरेको प्रमाण समेतलाई आधार बनाई निर्णय गर्नुपर्ने (काशिकान्त मिश्र विरुद्ध रामासिस साह स.अ.बु. २०४९ वर्ष १ अंक १२ पृ.९) भन्ने सम्मानित सर्वोच्च अदालतको नजिर एवं प्रतिपादित सिद्धान्तलाई समेत यसमा उल्लंघन गरिएको छ ।

निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ५८ को बचाउ प्रावधान अनुसार सुविधा सम्बन्धी प्रतिकूल असर पर्ने गरी परिवर्तन नगरिने भन्ने प्रावधानले आर्थिक प्रावधानलाई समेत संकेत गरेको देखिने (रामलाल भट्ट समेत विरुद्ध लोकसेवा आयोग समेत ने.का.प. २०५३ अंक ६ पृ ४७३) भन्ने सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित सिद्धान्त एवं नजीर विपरित निजामती किताब खानाले उपरोक्त निर्णय गरेको र सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट त्यसलाई समर्थन गर्ने गरी भएको निर्णय गैरकानूनी र त्रुटिपूर्ण भएको हुँदा बदर भागी छ ।

अतः माथि उल्लेख भएका ऐन, नियम, नजिर कानूनी क्षेत्रमा प्रतिपादित सिद्धान्त समेतको आधारमा निजामती किताबखानाले च.नं. ४५८७, मिति २०७०।२।२८ को पत्रबाट निवृत्तभरण विषयमा निजामती कर्मचारी नियमावली, २०५० को नियम १२३ को उपनियममा १ (ख) बमोजिम गणना गर्न मिल्ने नदेखिएको भनी गराएको जानकारी र सोमा कुनै परिवर्तन गर्नुपर्ने नदेखिएको भन्ने सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको मिति २०७०।४।२२ को सचिवस्तरीय निर्णय (निवेदकले सामान्य प्रशासन मन्त्रालयसँग निर्णयको फोटोकपी उपलब्ध गराउन अनुरोध गर्दा उपलब्ध नगराएको) तथा मिति २०७०।५।३० को पत्र र निजामती किताबखानाको मिति २०७०।२।२८ को पत्र तथा सो पत्रसँग सम्बन्धित निर्णय निर्देशन जे जो छन् ती सबै उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी २०४२ सालमा नै जोडीई सकेको मिति २०३५।९।११ देखिकै सेवा अवधि कायम गरी कानून बमोजिम अस्थायी सेवा अवधि जोडी निवृत्तभरण रकम निर्धारण गरी मेरो निवृत्तभरण अधिकार पत्र बनाई अवकाश पाउँदाको मिति २०७०।१।९ देखि लागू हुने गरी निवृत्तभरण दिनु भन्ने

विपक्षीहरूका नाममा परमादेश समेत जारी गरी न्याय पाउँ । साथै निवृत्तभरण रकम निर्धारण नभएको कारण हालसम्म मेरो निवृत्तभरण अधिकार पत्र (पेन्सन पट्टा) नबनेकोले मासिक रूपमा पाउनु पर्ने निवृत्तभरण रकम हालसम्म नपाएको हुँदा मासिक निवृत्तिभरणमा गुजारा गर्नुपर्ने भएकोले मलाई ज्यादै मर्का परेको हुँदा प्रस्तुत रिट निवेदनलाई अग्राधिकार समेत प्रदान गरी पाउँ भन्ने समेत निवेदन व्यहोरा ।

रिट निवेदक ईश्वरराज रेग्मीले मिति २०३५।९।११ देखि मिति २०४२।३।२४ सम्मको अस्थायी सेवा अवधि निवृत्तिभरण प्रयोजनको लागि गणना गरी पाउँ भनी निजामती किताबखानामा दिएको निवेदनका सम्बन्धमा निजामती किताबखानाबाट निजामती सेवा नियमावली, २०५० को नियम १२३ को उपनियम (१)(ख) बमोजिम गणना गर्न मिल्ने नदेखिएको भन्ने निर्णय सच्याई किताबखाना कै मिति २०४२।८।४ को पत्रबाट अस्थायी अवधिलाई अविच्छिन्न कामय गरी स्थायीमा जोडिसकेको अवधिलाई निवृत्तिभरण प्रयोजनमा गणना गर्नु भनी आदेश वा निर्देशन दिने व्यवस्थाको लागि अनुरोध गरी यस मन्त्रालयमा निवेदन दिएको र निजामती किताबखानाबाट प्राप्त फाइल हेर्दा निजको मिति २०३५।९।११ देखि मिति २०४२।३।२४ सम्मको म्यादी पदमा गरेको अस्थायी सेवा जेष्ठता प्रयोजनको लागि गणना गरि अभिलेख राखिएको भन्ने देखिएकोले सो अस्थायी सेवा अधिवि निवृत्तभरण प्रयोजनको लागि गणना भएको मात्र नमिल्ने हुँदा रिट निवेदन जिकीर बमोजिम आदेश जारी हुनु पर्ने होइन ।

त्यसैगरी निवेदक मिति २०४२।३।३१ को निर्णय अनुसार एक वर्षको परीक्षणकालमा रहने गरी मिति २०४२।३।२५ देखि लागू हुने गरी नेपाल प्रशासन सेवाको राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीको पदमा नियुक्ति भएको देखिन्छ । निजामती किताबखानाको मिति २०४२।८।४ को पत्रबाट अभिलेख राखिएको भनिएको निजको उक्त अस्थायी सेवा अवधि जेष्ठता प्रयोजनको लागि मात्र भएको देखिएकोले निजामती सेवा नियमावली २०५० को नियम १२३ को उपनियम (१) को खण्ड (क) बमोजिमको प्रयोजनको लागि सम्म आकर्षित हुन

सक्ने देखिएता पनि सो नियमको उपनियम (१)(ख) मा निवृत्तिभरणको प्रयोजनको निमित्त पहिले सरकारी सेवा वा पदमा स्थायी नियुक्ति भई गरेको सेवा अवधि (बीचमा टुटेको भए टुटेकोभए टुटेको अवधि कटाई) र विकास तर्फको पदमा मिति २०२६।८।११ भन्दा पहिले नियुक्ति भई त्यस्तो पदमा गरेको सेवालाई अविच्छिन्न राखी स्थायी सेवामा आएका निजामती कर्चारीको त्यस्तो साधारण तथा विकास तर्फको पदमा स्थायी रूपमा गरेको सेवा अवधि भनी स्पष्ट कानूनी व्यवस्था भएको देखिएको साथै उक्त नियमको उपनियम (३) मा यो नियमावली प्रारम्भ हुँदाका बखत निजामती सेवामा कार्यरत रहेका निजामती कर्मचारीले यो नियम प्रारम्भ भएको मितिले एक वर्षभित्र र यो नियमावली प्रारम्भ भएपछि नियुक्ति पाएका निजामती कर्मचारीले नियुक्ति पाएको मितिले एक वर्षभित्र यस नियम बमोजिम सेवा अवधि जोडाईसकेको हुनु पर्नेछ । उक्त अवधिभित्र सेवा अवधि नजोडाएमा त्यस्तो सेवा अवधि पछि जोडिने छैन भन्ने व्यवस्था भएको देखिन्छ । अतः निवेदकले रिट निवेदनमा उल्लेख गरेको मिति २०३५।९।११ देखि मिति २०४२।३।२४ सम्म म्यादी पदमा अस्थायी रूपमा गरेको अवधि निवृत्तिभरण प्रयोजनको लागि गणना गर्न मिल्ने कानूनी आधार देखिँदैन ।

निजामती कर्मचारीले पहिले गरेको सेवा अवधि गणना गर्ने सम्बन्धमा निजामती सेवा नियमावली, २०५० को नियम १२३ मा स्पष्ट व्यवस्था भएको छ । सो नियमको उपनियम (१) खण्ड (क) मा बहुवाको लागि जेष्ठता गणनाको प्रयोजनको निमित्त पहिले गरेको सेवा अवधिको निश्चित प्रतिशत सेवा अवधि गणना गर्ने व्यवस्था रहेको छ भने सोही नियमको उपनियम (१) को खण्ड (ख) मा निवृत्तिभरण प्रयोजनको लागि पहिले गरेको सेवा अवधि गणना गरिने गरी छुट्टाछुट्टै व्यवस्था रहेको छ । निवेदकले गरेको भनिएको मिति २०३५।९।११ देखि मिति २०४२।३।२४ सम्मको म्यादी अस्थायी सेवा अवधि निजामती कितावखानाबाट मिति २०४२।८।२ मा केवल जेष्ठता प्रयोजनको लागि मात्र गणना गर्ने गरी जोडिएको अवस्थामा निवृत्तिभरण प्रयोजनको लागि पनि गणना भएको भनी निवृत्तिभरण रकम पाउँ भन्ने रिट निवेदन जिकीर कानूनी आधार विहीन भएकोले निवेदन जिकीर बमोजिम आदेश जारी हुनु पर्ने होइन ।

अतः माथि उल्लिखित आधार कारणबाट यस मन्त्रालयबाट रिट निवेदकले पहिले गरेको म्यादी तर्फको अस्थायी सेवा अवधि निवृत्तभरण प्रयोजनको लागि गणना भएको नदेखिएकोले सो अवधि निवृत्तभरण प्रयोजनको लागि गणना गर्न मिल्ने नदेखिएको भनी निवेदकलाई जानकारी गराएको निजामती कितावखानाको मिति २०७०।२।२८ को पत्र व्यहोरामा कुनै परिवर्तन गर्नु नपर्ने गरी यस मन्त्रालयबाट मिति २०७०।४।२२ मा भएको निर्णय निजामती सेवा नियमावली, २०५० को नियम १२३ अनुरूप नै भएको निजामती सेवा ऐन, २०५० को दफा ५८ विपरित नभएकोले विना कानूनी आधार दायर भएको प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज भागी हुँदा खारेज गरी पाउन सादर अनुरोध गर्दछु भन्ने समेत सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको लिखित जवाफ ।

रिट निवेदकले अस्थायी पदमा बहाल रहेको वा भएको अवधिलाई समेत स्थाई नियुक्ति भैसकेको मानेझै गरी सो सेवा अवधि समेत जोडी निवृत्तिभरण रकम कायम गरिनु पर्छ भन्ने दावी प्रचलित निजामती सेवा ऐनको दफा १ को उपदफा (२) को खण्ड (छ) बमोजिम बदरभागीछ ।

निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ५८ मा कुनै पनि निजामती कर्मचारी निजको नियुक्ति हुँदा तत्काल लागू रहेको सुविधा सम्बन्धी सेवाका शर्तहरू निजलाई प्रतिकुल हुने वा प्रतिकुल असर पार्ने भएमा र निजको मन्जुरी लिएको नभएको अवस्थामा लागू नहुने प्रावधानको व्यवस्था सम्बन्धमा रिट निवेदकको स्थायी नियुक्ती संवत् २०४२।३।२५ मा भएको मिति देखि हालसम्म निजामती सेवा ऐन तथा निजामती सेवा नियमावलीको समय समयमा भएको परिवर्तन र संशोधनका कारणले निजलाई सेवा शर्तका कारणले कुनै मर्का नपरेको र तत्काल यो मर्का पर्यो भनी कहींकतै निवेदन नगरी मौन बसेको अवस्था हुँदा निजको दावी नै तथ्यहिन र निराधार छ ।

पहिलेको सेवा अवधिको गणना बहुवाको लागी जेष्ठता गणनाको प्रयोजनका निमित्त भएकोले रिट निवेदकको दावी आफैले खण्डित छ । नियमावलीको नियम १२३(ख) मा

निवृत्तिभरण प्रयोजनको लागि पहिलेको सेवा अवधि गणना गर्दा त्यस्तो सेवा वा पद स्थाई तथा सरकारी भएको हुनु पर्ने तथा मिति संवत् २०२६।८।११ भन्दा पहिले नियुक्ति भई सो सेवालाई अविच्छिन्न राखिएको विकास तर्फको सेवा भएको अवस्था हुनुपर्ने स्पष्ट कानूनी प्रवधान हुँदाहुँदै र सो विषय आफ्नो स्थिति तथ्य र आधार विपरित रहेको हुँदा रिट निवेदन पूर्णरूपेण बदरयोग्य छ ।

निवेदकलाई यस विभागको च.नं. ३८७४ मिति २०४२।८।४ को पत्रबाट जानकारी गराइएको विषय निजामती सेवा नियमावलीको नियम १२३ को उपनियम (१) को खण्ड (क) व्यवस्था बमोजिम बढुवाको लागि जेष्ठता गणनासँग सम्बन्धित भएको र सो प्रमाणपेश गरी साविक शाखा अधिकृत पदबाट निजले बढुवा पाइसकेर पनि निवृत्तिभरणका लागि पनि गणना गराई निवृत्तिभरणको रकम बढी लिने दुरासय राखेको र निजको मिति २०३५।९।११ देखि मिति २०४२।३।२४ सम्म गरिएको भनिएको अस्थायी सेवा निवृत्तिभरण पाउने नहुँदा निवेदकलाई कुनै मर्का अन्याय पर्ने वा निजको कुनै हक हनन कहिकसैबाट भए गरेको अवस्था नहुँदा र रिट निवेदकको दावी प्रचलित नेपालको संविधान वा कानून वा निजामती सेवा ऐन, २०४९ तथा निजामती सेवा नियमावली, २०५० तथा अन्य कुनै पनि आधारबाट समेत सत्य नभएकोले विपक्षीको रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत निजामति किताब खानाको लिखित जवाफ ।

नियम बमोजिम आजको दैनिक मुद्दा पेशीमा चढी निर्णयार्थ पेश हुन आएको प्रस्तुत रिट निवेदनको मिसिल सहित अध्ययन गरी निवेदकतर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता द्वय श्री हिरा रेग्मी र सिताराम के.सी. लेसाविकमा रहेको कानूनी व्यवस्थाले निजको अस्थायी सेवा अवधि निवृत्तिभरण प्रयोजनकोलागि समेत जोडिने व्यवस्था भै निवेदकको अधिकार स्थापित भैसकेको व्यवस्थालाई पछि हुने संशोधनले असर पार्न नसक्ने हुँदा अस्थायी सेवा जोडी निवृत्तिभरण नपाउने भन्न मिल्दैन भनी र विपक्षी नेपाल सरकारका तर्फबाट उपस्थित विद्वान उपन्यायाधिवक्ता । राम घिमिरेले निजको अस्थायी सेवा अवधि निवृत्तिभरण प्रयोजनकोलागि

नभै जेष्ठता प्रयोजनकोलागि हुँदा त्यस्तो अस्थायी सेवा अवधि समेत जोडी निवृत्तिभरण प्रदान गर्न मिल्ले हैन भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनी आज निर्णय सुनाउनको लागि यस इजलासमा पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको मिसिलर निवेदकका कानून व्यावसायी विद्वान अधिवक्ता श्री हीरा रेग्मीबाट पेश भएको बहसनोट समेत अध्ययन गरियो ।

यसमा यी निवेदकले मिति २०३५।९।११ देखि मिति २०४२।३।२४ सम्म राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी प्रशासन सेवाको शाखा अधिकृत पदमा अस्थायीनियुक्ति पाई सेवा गर्दै आएकोमा मिति २०४२।३।२५ मा सोही सेवा, श्रेणी र समूहमा स्थायी नियुक्ति पाई उल्लिखित सो अस्थायी सेवा अवधि विपक्षी निजामति किताब खानाको च.नं. ३८७४ मिति २०४२।८।४ को पत्रबाट जोडी सो सेवालाई अविच्छिन्न राखी सेवा गर्दै आएकोमा मिति २०७०।१।४ मा अनिवार्य अवकाश दिँदा यी निवेदकलाई निजले अस्थायी नियुक्तिपाई स्थायी नियुक्ति भए सम्मको निजले गरेको सेवा अवधि समेत जोडी निवृत्तिभरण प्रदान गर्ने गरी निवृत्तिभरणको पट्टा बनाई दिनु पर्नेमा उल्लिखित अस्थायी अवधिलाई बाहेक गरी स्थायी सेवा अवधिको मात्र गणना गरी निवृत्तिभरण दिने गरी भएको विपक्षी निजामति किताब खानाको मिति २०७०।२।२८ को पत्र र सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको मिति २०७०।५।३० को निर्णय प्रचलित निजामती सेवा ऐन तथा नियम विपरित भै नेपालको अन्तरिम संविधानद्वारा प्रदत्त निवेदकको सम्पत्ति सम्बन्धी संवैधानिक एवं मौलिकहकमा आघात पर्न गएकोले विपक्षीका उक्त निर्णय पत्र समेत उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी यी निवेदकले गरेको अस्थायी सेवा अवधिको गणना गरी निवृत्तिभरणको रकम निर्धारण गरी निवृत्तिभरण अधिकारपत्र बनाई अवकाश प्राप्त मिति २०७०।१।९ देखिनै निवृत्तिभरण दिनु भनी विपक्षीका नाउँमा परमादेशको आदेश जारी गरी पाउँ भन्ने निवेदन माग दावी भएकोमा यी निवेदकले गरेको अस्थायी सेवा अवधि निवृत्तिभरण प्रयोजनको लागि नभै जेष्ठता प्रयोजनको लागि मात्र भएकोले जेष्ठता प्रयोजनको लागि जोडी बढूवा समेत पाइसकेको अवस्थामा निवृत्तिभरण प्रयोजनको लागि समेत सो सेवा अवधि जोडी निवृत्तिभरण दिन मिल्ने हैन भन्ने विपक्षीहरुको लिखित जवाफ रहेको पाइयो ।

निर्णय तर्फ विचार गर्दा यी निवेदकले मिति २०३५।९।११ मा निजामती सेवा राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी प्रशासन सेवाको पदमा अस्थायी नियुक्ति पाई मिति २०४२।३।२५ मा सोही सेवाको पदमा स्थायी नियुक्ति पाएको मिसिल संलग्न नियुक्ति पत्रहरुबाट देखिन आउँछ । निजले अस्थायी सेवा गरेको अवधि मिति २०३५।९।११ देखि मिति २०४२।३।२४ सम्म तत्काल बहाल रहेको निजामती सेवा ऐन २०१३ तथा नियमावली २०२१ मा त्यस्तो अस्थायी सेवा अवधिको गणना निवृत्तिभरण प्रयोजनको लागि गर्ने सम्बन्धमा नियमावलीमा व्यवस्था रहेको देखिँदैन । वर्तमान निजामति सेवा ऐन, २०४९(यस पछि निजामती सेवा ऐन भनिएको) तथा निजामती सेवा नियमावली, २०५० (यस पछि नियमावली भनिएको) ले तत्काल लागू रहेको निजामती सेवा ऐन २०१३ तथा निजामती सेवा नियमावली २०२१ लाई खारेज गरी निजामती सेवाका कर्मचारीको सेवा शर्त र सुविधा सम्बन्धमा साविकमा रहेका केही व्यवस्थालाई कायमै राखी केही थप नयाँ व्यवस्था समेत गरेको पाइन्छ । निजामती सेवाका कर्मचारी निवृत्त हुँदा त्यस्ता कर्मचारीले गरेको अस्थायी सेवा अवधिलाई अविच्छिन्न राखी स्थायी सेवा गरेकोमा निवृत्तिभरण प्रयोजनकोलागि त्यस्तो अस्थायी सेवाको अवधि गणना गर्ने सम्बन्धमा तत्काल बहाल रहेको नेपाल निजामति सेवा ऐन २०१३ तथा नेपाल निजामति सेवा नियमावली २०२१मा व्यवस्था नभएकोमा निजामति सेवा नियमावली २०५० को दोस्रो संशोधन २०५६ ले अस्थायी सेवा अवधिलाई जेष्ठता प्रयोजनको साथै निवृत्तिभरण प्रयोजनका लागि पनि सेवाको गणना गर्ने व्यवस्था गरेको पाइन्छ । नियमावलीको नियम १२३ को उपदफा (१) ले पहिलेको सेवा अवधिको गणना गर्दा देहाय बमोजिमको गणना गरिनेछ भन्ने व्यवस्था गर्दै उक्त उपनियम (१) को खण्ड (क) र (ख) मा निम्न लिखित व्यवस्था भएको पाइन्छ ।

क) बढुवाको लागि जेष्ठता गणनाकोप्रयोजनको निमित्त पहिले सरकारी सेवा वा पदमा स्थायी नियुक्ति भई गरेको सेवा अवधि (बीचमा टुटेको भए टुटेको अवधि कटाई) वापत शत प्रतिशत र पहिले विकास तर्फको पदमा सेवा गरी सो सेवालार्ई अविच्छिन्न राखी तथा पहिले साधारण तर्फको पदमा एक वर्ष भन्दा बढी अस्थायी

सेवा गरी सो सेवालाई अविछिन्न राखी निजामती सेवा तर्फ स्थायी नियुक्ति पाएको निजामती कर्मचारीको साविकको विकास वा अस्थायी सेवा अवधिको गणना देहाय बमोजिम गरिने छः-

- १) राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीमा सेवा गरेको अवधि वापत-३३ प्रतिशत
- २) राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीमा सेवा गरेको सेवा अवधि वापत-५० प्रतिशत
- ३) राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीमा सेवा गरेको सेवा अवधि वापत-६६ प्रतिशत
- ४) राजपत्र अनंकित श्रेणी र परिचर पदमा गरेको सेवा अवधि वापत-७५ प्रतिशत

ख) निवृत्तिभरण प्रयोजनको निमित्त पहिले सरकारी सेवा वा पदमा स्थायी नियुक्ति भई गरेको सेवा अवधि (विचमा टुटेको भए टुटेको अवधि कटाई) र साधारण तर्फको पदमा एक वर्ष वा सो भन्दा बढी अवधि अस्थायी रूपमा गरेको सेवा एवं विकास तर्फको पदमा मिति २०२६।८।११ भन्दा पहिले नियुक्ति भई त्यस्तो पदमा गरेको सेवालाई अविछिन्न राखी स्थायी सेवामा आएका निजामती कर्मचारीको त्यस्तो साधारण तथा विकास तर्फको पदमा अस्थायी रूपमा गरेको सेवा अवधि ।

माथि उल्लिखित निजामति कर्मचारीको अस्थायी सेवा अवधि गणना गर्ने सम्बन्धमा साविकको निजामति सेवा ऐन, २०१३ तथा नियमावली, २०२१ ले खास व्यवस्था नगरेको भए पनि यी निवेदक बहालमा रहँदाकै अवस्थामा नेपाल निजामति सेवा नियमावली, २०२१ खारेज भै लागू रहेको निजामति सेवा नियमावली, २०५० को दोस्रो संशोधन २०५६ ले साधारण तर्फको पदमा एक वर्ष वा सो भन्दा बढीको अस्थायी रूपमा गरेको सेवा अवधिलाई निवृत्तिभरण प्रयोजनको लागि पनि गणना गर्ने भन्ने कानूनी व्यवस्था भएकोमा प्रस्तुत व्यवस्था २०६४ सालमा भएको नियमावलीको सातौँ संशोधन २०६४ बाट हटाई त्यस्तो अस्थायी सेवा अविछिन्न राखी स्थायी सेवा गर्दै आएको कर्मचारीका सम्बन्धमा के हुने भन्ने सम्बन्धमा कुनै व्यवस्था नै नगरी नियमावली मौन रहेको पाइन्छ ।

नेपाल निजामति कर्मचारीको गठन प्रशासन तथा व्यवस्थापन गर्न पहिलो पटक बनेको नेपाल निजामति सेवा ऐन, २०१३ को दफा ७ ले कर्मचारीको भर्ना र सेवाको शर्तको विशेष व्यवस्था गर्दै निजामति कर्मचारीको सेवा शर्त र सुविधा सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न श्री ५ को सरकारले नियम बनाउन सक्ने र त्यस्तो नियम जारी भएपछि सो नियमलाई संशोधन गर्ने पछि पछिका नियमले त्यस्तो संशोधित नियम हुनु अगावै बहाल रहेको कुनै निजामति कर्मचारीलाई तलब वा निवृत्तिभरणमा हानी नोक्सानी कुनै किसिमको असर गर्ने भएमा त्यस्तो कर्मचारीले सो संशोधित नियम बमोजिम गर्न मन्जुर गरेको लिखित स्वीकृती नभै निजालाई लागू हुन सक्दैन भन्ने व्यवस्था गरेको पाइन्छ । निजामति सेवाको प्रस्तुत सेवा शर्त सम्बन्धी व्यवस्था राज्य र कर्मचारी बिचको सम्बन्धलाई निश्चित गर्ने र कर्मचारीको सेवाको सुरक्षाको प्रत्याभूति दिने महत्वपूर्ण कडीको रुपमा रहेको छ । निजामति सेवा राज्य र कर्मचारी बीचको करार रुपमा लिइन्छ भने करारको शर्तको रुपमा निजामति सेवा ऐन तथा नियमावलीमा भएका व्यवस्था रहेका हुन्छन् । तसर्थ त्यस्तो करारको उल्लंघन दुवै पक्षबाट गरिदैन भन्ने मान्यतामा सेवाका शर्तहरू निश्चित गरी त्यस्तो शर्तको परिवर्तन हुँदा कर्मचारीलाई मार्का पर्ने गरी गर्न पाइदैन भनी सेवाको सुरक्षाको व्यवस्था गरिएको हो । उल्लिखित सेवा शर्त सम्बन्धी साविकको व्यवस्थालाई वर्तमान निजामति सेवा ऐनले पनि केही शब्दान्तर गरी निरन्तरता दिई आएको पाइन्छ । वर्तमान निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ५८ को सेवाशर्तको सुरक्षा शीर्षकमा यस प्रकारको व्यवस्था रहेको छ: “कुनै पनि निजामति कर्मचारीलाई निजको नियुक्ति हुँदा तत्काल लागू रहेको तलब उपदान, निवृत्तिभरण र अन्य सुविधा सम्बन्धी सेवाका शर्तहरूमा निजको स्वीकृती बेगर निजलाई प्रतिकूल असर पर्ने गरी परिवर्तन गरिने छैन । पछि हुने संशोधनले त्यस्तो संशोधन हुनु अगावै बहाल रहेको कुनै निजामति कर्मचारीको उपर्युक्त सेवाका शर्तहरूमा कुनै प्रकारले प्रतिकूल असर पार्ने भएमा त्यस्तो संशोधित व्यवस्था बमोजिम गर्न मन्जुर गरेको लिखित स्वीकृती नभै त्यस्तो व्यवस्था निजको हकमा लागू हुने छैन” । उल्लिखित सेवाको सुरक्षा सम्बन्धी भएको कानूनी व्यवस्था

अनुसार निजामति कर्मचारीले एक पटक प्राप्त गरेको सेवा सुविधालाई वैकल्पिक व्यवस्था नगरी बञ्चित गर्न मिल्ने देखिदैन ।

अब निवेदकको माग बमोजिम अस्थायी सेवा अवधि जोडी निवृत्तिभरण पाउने हो वा हैन? निवेदकको माग बमोजिम आदेश जारी गर्नु पर्ने हो होइन भन्ने तर्फ विचार गर्दा यी निवेदकले मिति २०३५।९।११ देखि मिति २०४२।३।२४ सम्म अस्थायी र तत्पश्चात स्थायी सेवा प्रवेश गर्दा तत्कालको नेपाल निजामति सेवा ऐन, २०१३ र निजामति सेवा नियमावली २०२१ लागू रहेकोमा सो ऐन तथा नियमावलीले अस्थायी सेवा अवधिलाई अविच्छिन्न राखी स्थायी सेवामा प्रवेश गरी सेवा गरेका निजामति कर्मचारीको त्यस्तो अस्थायी सेवा अवधि समेत जोडी सेवा निवृत्त हुँदा निवृत्तिभरण दिने भन्ने कानुनी व्यवस्था नभएको भएतापनि निज बहालै रहेको अवस्थामा तत्काल लागू रहेको निजामती सेवा ऐन २०१३ तथा निजामती सेवा नियमावली २०२१ खारेज भै वर्तमान निजामती सेवा ऐन तथा नियमावली जारी भै नियमावलीको दोस्रो संशोधन २०५६ ले एक वर्ष वा सो भन्दा बढी अस्थायी सेवा गरी त्यस्तो सेवा अविच्छिन्न राखी स्थायी सेवामा प्रवेश गरेका कर्मचारी त्यस्तो सेवा अवधि समेत गणना गरी निवृत्तिभरण दिइने भनी व्यवस्था गरेको देखियो । उक्त निजामति सेवा ऐन २०१३ तथा निजामति सेवा नियमावली २०२१ लागू नै रहेको अवस्थामा यी निवेदकले गरेको अस्थायी सेवा अवधि पनि निजको जम्मा सेवा अवधीमा जोडी अस्थायी सेवालार्इ अविच्छिन्न राखेको भन्ने निजामति कितावखानाको मिति २०४२।८।४ को पत्रबाट देखिन आएको छ ।

यसरी वर्तमान नियमावलीको दोस्रो संशोधन २०५६ मा हुँदाका अवस्थामा यी निवेदक आफ्नो पदमा बहालै रहेका र प्रस्तुत अस्थायी सेवा अवधि समेतको अवधि गणना गरी निवृत्तिभरण दिने भन्ने नियमावलीको नियम १२३ को उपनियम (१) को खण्ड (ख) को व्यवस्था मिति २०६४।८।२० मा नियमावलीको सातौं संशोधन हुनु पूर्व सम्म कायमै रही उल्लिखित नियम १२३ को उपनियम (१) को खण्ड (ख) को व्यवस्थालाई सो सातौं

संशोधनबाट पुनः हटाइएको पाइन्छ । उक्त संशोधनले निजामति कर्मचारीलाई निजले गरेको अस्थायी सेवा समेत जोडी निवृत्तीभरण प्रदान गर्ने गरी गरेको व्यवस्थालाई हटाउँदा कर्मचारीको सेवा शर्त सुविधा कर्मचारीको सहमति विना परिवर्तन गरिने छैन भन्ने दफा ५८ को कानूनी व्यवस्थाले अंगिकार गरेको सेवा शर्त सुविधाको अपरिवर्तनिय सिद्धान्त अनुरूप पाइरहेको सुविधाको सम्बन्धमा वैकल्पिक व्यवस्था गर्नु पर्नेमा यस सम्बन्धमा सो भएको पाइदैन । तर वर्तमान निजामति सेवा ऐनको पहिलो संशोधन २०५५ ले निजामति कर्मचारी ५८ वर्षको उमेर पुगे पछि स्वतः अवकास पाउनेछ भन्ने साविकको ६० वर्षको उमेर घटाउँदा २०४९ साल कार्तिक २१ गते भन्दा अघिदेखि निजामतिसेवामा बहाल भै ५८ वर्ष पुरा भएको कारणाबाट अवकास प्राप्त गरेको निजामति कर्मचारीको उमेर ६० वर्ष पुरा हुन जति अवधि बाँकी छ सो अवधि थप गरी निजको जम्मा सेवा अवधि कायम गरिनेछ भनी वैकल्पिक व्यवस्था गरिएको पनि पाइन्छ । यसरी प्रचलित ऐनको दफा ५८ ले अंगिकार गरेको सेवा शर्तको सुरक्षाको सिद्धान्तलाई अंगिकार गरी त्यस्तो सेवा शर्त सुविधामा परिवर्तन गर्नु पर्ने भएमा वैकल्पिक व्यवस्था गरी कानूनी व्यवस्था गर्ने विधायिकाले यि निवेदक जस्ता कर्मचारी बहालमा छन् कानूनले प्रदान गरेको सुविधा नियमावलीको २०६४ संशोधन भएको व्यवस्थाले अपहरण गरेको भनी अर्थ गरी उक्त नियम १२३ (१)(ख)को व्यवस्थाद्वारा दिईरहेको सुविधा वैकल्पिक व्यवस्था विना कटौती गर्ने विधायिकाको मनसायथियो भनी अनुमान गरी सो नियम परिवर्तन हुँदाको अघिल्लो दिन सम्म पनि अवकास लिएको भए अस्थायी सेवा अवधि समेत जोडी पाउने सुविधा त्यस्तो संशोधनबाट कटौति भएकै हो भनी अर्थ गर्नु अवकास प्राप्त कर्मचारीको सम्पत्ति सम्बन्धी हक साथै सामाजिक सुरक्षाको हक समेतको प्रतिकुल हुन जाने देखिन्छ । त्यसैगरी कानून व्याख्या सम्बन्धी ऐन, २०१० को दफा ४ को खण्ड (ग) मा “खारेज भएको कुनै ऐन बमोजिम पाएको हासिल गरेको वा भोगेको कुनै हक सुविधा कर्तव्य वा दायित्वमा असर पार्ने छैन भन्ने उल्लेख भएबाट माथि उल्लिखित नियमावलीको सातौं संशोधनले भैरहेको कर्मचारीको सुविधा कटौती गर्दा वैकल्पिक व्यवस्था नगरेको भए पनि कानून व्याख्या सम्बन्धी ऐन, २०१० को उल्लिखित कानूनी प्रावधान अनुसार पनि त्यस्तो

सुविधा कटौती नभएको भनी अर्थ गरी व्याख्या गर्नु पर्ने देखिन्छ । निजामति कर्मचारीलाई प्रदत्त गरिएको उक्त सुविधाबहाल रहेको अवस्थामा अर्थात् उक्त नियमावली सातौं संशोधन मिति २०६४।८।२० मा यी निवेदकको स्थायी सेवा अवधि मात्रै पनि २२ वर्ष ४ महिना १० दिन भै निजामती सेवा ऐन नियमावलीले गरेकै व्यवस्था अनुरूप स्वेच्छिक अवकास लिएको भए यी निवेदकले अस्थायी सेवा अवधि समेत जोडी सो सुविधा प्राप्त गर्ने अवस्था हुन्थ्यो भने अनिवार्य अवकास हुँदा सोही सुविधालाई सो अस्थायी सेवा अवधि बढुवाको जेष्ठता निर्धारण गर्ने प्रयोजन सम्मको लागि हो, निज स्थायी सेवामा रहेका कर्मचारी थिए त्यसैले निवेदकको माग बमोजिमको निवृत्तिभरणको सुविधा दिन पर्ने हैन भन्ने विपक्षीहरूको निर्णय पत्र र लिखित जवाफ कानून सम्मत र तर्कयुक्त नहुँदा त्यस्तो जिकीर सित सहमत हुन सकिएन । अतः यी निवेदक बहाल रहँदा अस्थायी सेवा अवधि जोडी निवृत्तिभरण प्रदान गरिने कानूनी व्यवस्थालाई अनदेखा गरी निज बहालमै छुँदा सो व्यवस्थालाई हटाई भएको संशोधनद्वारा एक पटक प्रदान गरी सकेको सुविधालाई बञ्चित गर्ने गरी भएको विपक्षी निजामती कितावखानाको च.नं. ४५८७, मिति २०७०।२।२८ को पत्र सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको मिति २०७०।४।२२ को निर्णय तथा मिति २०७०।५।३० को पत्र र सो निर्णय र पत्रसँग सम्बन्धित निर्णय निजामती सेवा शर्त सम्बन्धी सिद्धान्तको प्रतिकूल र तत्कालिन नेपाल निजामति सेवा ऐन, २०१३ को दफा ७ तथा प्रचलित निजामति सेवा ऐन, २०४९ को दफा ५८ ले अवलम्बन गरेको सेवा शर्तको अपरिवर्तनीय एवं सेवाको सुरक्षा सम्बन्धी सिद्धान्त एवं नियमावलीको सातौं संशोधन पूर्वको नियम १२३ (१)(ख) गरेको अस्थायी सेवा अवधि जोडी निवृत्तिभरण प्रदान गर्ने भन्ने कानूनी व्यवस्था विपरित हुनुको साथै यस्तै सन्दर्भमा “नियम बन्नु भन्दा अघिका कर्मचारीका सम्बन्धमा पछि बन्ने नियमले तलब र पेन्सनमा असर पार्ने सक्दैन” भनी यस अदालतबाट उत्तम शमशेर समेत विरुद्ध गृहसचिव प्रेम नरसिंह प्रधान भएको परमादेशको मुद्दामा प्रतिपादित सिद्धान्त (ने.का.प. २०१७ अंक ६ नि.नं. १०३ पृष्ठ ७४) समेतको प्रतिकूल देखिँदा उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी दिएको छ । मिति २०७०।१।९ मा अनिवार्य अवकास प्राप्त गरेका यी निवेदकले हाल सम्म पनि

निवृत्तिभरणको अधिकार पत्र (पेन्सन पट्टा) प्राप्त गरेको नदेखिएकोले निजले मिति २०३५।९।११ देखि गरेको अस्थायी सेवा अवधि समेत गणना गरी जम्मा हुन आउने वर्ष महिना र दिनको हिसावले निवृत्तिभरणको रकमको अंक कायम गरी निवृत्तभएका मिति देखिनै लागू हुने गरी यी निवेदक इश्वरराज रेग्मीलाई निवृत्तिभरण प्रदान गर्नु भनी परमादेशको आदेश जारी हुने ठर्हछ । प्रस्तुत आदेशको प्रतिलिपि सामान्य प्रशासन मन्त्रालय र निजामती किताब खानालाई दिई प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार गरी अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु ।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत: उमानाथ गौतम

कम्प्युटर टाईप गर्ने: विदुषी रायमाझी

इति संवत् २०७१ साल चैत्र १६ गते रोज २ शुभम् .....